

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший рівень (Бакалавр)
Кафедра	Живопис	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво	Семестри	8

«Практична підготовка бакалаврів»

Семестр 8
(осінь 2020)

01 вересня — 21 грудня

Викладач Василій Леонтійович Ганоцький, професор кафедри живопису
E-mail olga.5ganotskaya@gmail.com

Заняття Понеділок 9:00–12:25, ауд. 30 (1 корпус)

Консультації

Адреса ауд.30, поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 6
Телефон (057) 706-02-81 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування:

- 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни **«Практична підготовка бакалаврів»**
- 2) в полі тексту листа позначити курс, групу, ПІБ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);
- 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — doc, docx, *ілюстрації* — jpeg, pdf.

Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультавання з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни **«Практична підготовка бакалаврів»** є певний обсяг знань з фізики, та фізіології, що стосується технічних засобів, властивостей фарб та будови кольору специфіки побудови картини. Обов'язковим є достатній рівень навичок роботи з матеріалом по даній темі.

Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу вибіркової дисципліни та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду. Демонстрація матеріалу за допомогою аудиторних майстер-класів. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з олійного та темперного живопису та застосування додаткової літератури з дисципліни та методичних рекомендацій:

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

1. Анализ и интерпретация художественного произведения искусства. Учебное пособие для вузов/ Ред. Н.А. Яковлева. М.: Высшая школа, 2005.551 с.
2. Алексеев С.С. О колорите / С.С. Алексеев. М.: Изобраз. искусство, 1974.174 с. с ил.
3. Беда Г.В. Живопись. / Г.В. Беда - М.: Просвещение"1986 - 192 с.
4. Беда Г.В. Тональные и цветовые отношения в живописи / Г.В. Беда - М.: Советский художник, 1964. - 248с.
5. Волков Н. Н. Композиция в живописи/ Н. Н. Волков. - М.: Искусство, 1978. - 263 с.
6. Волков Н. Н. Цвет в живописи/ Н. Н. Волков. - М.: Иск-во, 1965. - 196 с.
7. Габричевский А. Г. Морфология искусства/ А.Г. Габричевский; сост. и примеч. Ф. О. Стукалова-Погодина; общ. ред. А. М. Кантора. - М.: Аграф, 2002. - 864 с.
8. Герчук Ю.Я. Язык и смысл изобразительного искусства: учеб. пособие / Ю. Я. Герчук. - М. : Мособлупрполиграфиздат, 1994. - 175 с.
9. Евтых С.Ш. наброски. зарисовки. эскизы: Учебное пособие / С.Ш Евтых. - М., 2003. - 88 с.
10. Кларк К. Пейзаж в искусстве/К. Кларк; пер.с англ. Н.Н.Тихонова.- СПб: Азбука-классика, 2004.- 302 с.
11. Лазарев В.Н. Старые европейские мастера/В.Н.Лазарев. - М.: Искусство, 1974. - 359 с.
12. Маслов Н.Я. Пленэр: практика по изобразит. искусству. учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов / Н.Я. Маслов. - М.: Просвещение, 1984. - 112 с., ил.
13. Мочалов Л.В. Пространство мира и пространство картины. Очерки о языке живописи/ Л.В. Мочалов. - М.: Советский художник, 1983. - 376 с.
14. Паррамон Хосе М. Основы живописи / Хосе М. Паррамон - М.: DjVu., 1994. - 129 с.
15. Раушенбах Б.В. Пространственные построения в живописи: Очерк основных методов/ Б.В.Раушенбах; отв. ред. Прокофьев В.Н.; АН СССР ВНИИ искусствознания МК СССР. - М.: Наука,1980. - 288 с
16. Смирнов Г.Б. Рисунок головы: Учеб. пособ. для ст-тов-заочников ХГФ пединститутгов. - Изд. второе, перераб. - М.: Просвещение, 1976. - 38 с..
17. Унковский А.А. Живопись. Вопросы колорита / А.А. Унковский - М.: Посвещение, 1980. - 125 с.
18. Фаворский В.А. О рисунке. О композиции/ В.А. Фаворский. - Фрунзе, 1966. - 77 с. Яшухин А.П. Живопись: Учеб. пос. для учащихся пед. уч-щ - М.: Просвещение, 1985. - 288 с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань дисципліни «Практична підготовка бакалаврів» студентами 4-го курсу Бакалавр факультету «Образотворче мистецтво», професійне спрямування: «Образотворче мистецтво», з розділів вільний підбір теми згідно до напрямку підготовки майстерні, а також виконання роботи згідно зібраного матеріалу У роботі будуть використанні наступні матеріали: підрамник та полотно, пензлі, палітра, папір (для начерків пошуків), гумка, олівець, канцелярський ніж, фарби олійні, вугілля для рисунку чи соус (сангіна).

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою є практична підготовка бакалаврів, яка є невід'ємною складовою навчального процесу впродовж усього терміну навчання. Практична підготовка студентів здійснюється як в навчальних майстернях кафедри, так і в умовах пленеру, музеях, тощо. Грамотна організація цього процесу забезпечує фахову підготовку художника-живописця в умовах, наближених до реалій майбутньої професійної діяльності, в галузі образотворчого мистецтва, що сприяє адаптації випускників на вітчизняному ринку праці, успішній мистецькій діяльності.

Завдання дисципліни полягають в опануванні та вмілому використанні в образотворчій практиці набути навички побудови полотна, розуміння закономірностей побудови колірної композиції та набуття практичних навичок роботи з візуальними матеріалами, котрі були набути підчас пленерних доробків та графічні пошуки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні категорії і проблеми композиції;
- принципи побудови моделі з анатомії;
- систематику побудови, їхню ієрархію — головні й другорядні;
- принципи побудови колірної гармонії і вираження колірних переваг за ідеєю роботи;
- принципи організації композиції на площині та у колірному просторі роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- вільно володіти прийомами роботи з світлом та кольором;
- побудувати будь-яку власну композицію;
- побудувати будь-яку колірну гаму згідно з ідеєю композиції.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«**Практична підготовка бакалаврів**» – Дисципліна розрахована на «Портретно-жанрову майстерню» належить до циклу дисциплін обов'язкового вивчення студентом, яка забезпечує фахову підготовку художника станкового живопису в навчально-творчій майстерні жанрового портрету за освітньо-професійними програмами бакалавра. У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться зі всіма засобами та прийомами побудови композиції у пленерному живописі, які мають велике значення для розкриття задуму в образній пластичній формі, опановують образотворчі засоби натурної композиції, вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань на підставі життєвих спостережень, що зафіксовані у начерках. Заняття з **практичної підготовки бакалаврів** формують, збагачують розвиток особистості майбутнього художника на підставі вивчення натурального матеріалу та спадщини вітчизняного, світового мистецтва.

Уся система навчання з практичної підготовки бакалаврів повинна сприяти розвитку образного мислення, вихованню художника - майстра станкової картини.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, вона вивчається студентами протягом 4-ого, курсу (3 кредитів ECTS, 90 учбових годин, з них:

90 годин – практичні заняття) і має забезпечити сучасний рівень професійної підготовки фахівців станкового живопису, здатних створювати оригінальні художні твори (станкові картини)

8 семестр містить 2 модулі два завдання за темою:**Модуль 1.**

1 МОДУЛЬ присвячений збору матеріалів для кваліфікаційної роботи, що передбачає розробку авторської концепції рішення обраної теми.

1.1. Визначення теми кваліфікаційної роботи. Пошук та вивчення аналогів, близьких за темою.

1.2. Збір інформації та необхідних матеріалів за визначеною темою (етюди, начерки, замальовки).

1.3. Розробка авторської концепції рішення теми та ескізів.

2 МОДУЛЬ передбачає виконання остаточного варіанту ескізу у визначеному форматі.

1.1 Підсумковий контроль засвоєння практичних навичок студентів здійснюється у формі проміжних та екзаменаційних переглядів.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань.

Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Мета запропонованих завдань — є опанування та вміле використання на практиці основних закономірностей побудови простору та композиції, основ колірної сприйняття, закономірностей побудови колірної, графічно-живописної композиції та набуття практичних навичок роботи з матеріалами. Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- навчання на високому рівні труднощів;
- швидкий темп вивчення навчального матеріалу;
- усвідомлення матеріалу через проживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

За термін навчання студенти повинні привчатися працювати з поставленою задачею керівником, але без прямих рекомендацій. Роль викладача є більш за все консультативною, тому що викладач виступає в ролі «замовника» той чи іншої роботи студентів.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача і стилем спілкування зі студентами.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає

підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки (мінус 3 бали за кожний пропуск).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримає бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання:

<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
01.09	1	Бесіда, практичні	Присвячене збору матеріалу для кваліфікаційної роботи, що передбачає розробку авторської концепції рішення обраної теми.	22	Поточний перегляд	
11.09	2	Бесіда, практичні	Збір інформації та необхідних матеріалів за визначеною темою (етюди, начерки, замальовки).	23	Поточний перегляд	
19.09	3	Бесіда, практичні	Розробка авторської концепції рішення теми та ескізів.	22	Поточний перегляд	
21.09	4	Бесіда, практичні	Передбачає виконання остаточного варіанту роботи (композиційного завдання). Оформлення експозиції.	22	Поточний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–40
2	Поточний контроль	0–60
Всього балів		100
1	Поточний контроль	0–40
2	Поточний контроль	0–60
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–40	0–60	
A+	40	60	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).
A	36–39	55–59	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Практична подача акуратна, без помилок. Показав відмінні результати під час поточного контролю.
A-	35	55	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, продемонстрував якісний рівень знань та вмій під час поточного контролю, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання.
B	32–35	50–53	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	30–31	45–49	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
D	26–30	38–34	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи тощо).
E	24–25	36–37	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
FX	14-23	21-36	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо). Пропуск рубіжного контролю
	0	0	Невідвідування занять. Пропуск рубіжного контролю.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Анализ и интерпретация художественного произведения искусства. Учебное пособие для вузов/ Ред. Н.А. Яковлева. М.: Высшая школа, 2005. 551 с.
2. Алексеев С.С. О колорите / С.С. Алексеев. М.: Изобраз. искусство, 1974. 174 с. с ил.
3. Беда Г.В. Живопись. / Г.В. Беда - М.: Просвещение"1986 - 192 с.
4. Беда Г.В. Тональные и цветовые отношения в живописи / Г.В. Беда - М.: Советский художник, 1964. - 248с.
5. Волков Н. Н. Композиция в живописи/ Н. Н. Волков. - М.: Искусство, 1978. - 263 с.
6. Волков Н. Н. Цвет в живописи/ Н. Н. Волков. - М.: Иск-во, 1965. - 196 с.

Допоміжна

1. Габричевский А. Г. Морфология искусства/ А.Г. Габричевский; сост. и примеч. Ф. О. Стукалова-Погодина; общ. ред. А. М. Кантора. - М.: Аграф, 2002. - 864 с.
2. Горбачов Д. О. Авангард: Українські художники першої третини ХХ ст. / Д. О. Горбачов. – К. : Мистецтво, 2016. – 320 с. – Укр. та англ. мовами.
3. Евтых С.Ш. Наброски. Зарисовки. Эскизы: Учебное пособие / С.Ш Евтых. - М., 2003. - 88 с.
4. Кларк К. Пейзаж в искусстве/К. Кларк; пер.с англ. Н.Н.Тихонова.- СПб: Азбука-классика, 2004.- 302 с.
5. Кононенко В. Загадковий світ мистецтва : нариси з історії західноєвропейського живопису / В. І. Кононенко. – К. : Мистецтво, 2016. – 112 с.
6. Маслов Н.Я. Пленэр: практика по изобразит. искусству. учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов / Н.Я. Маслов. - М.: Просвещение, 1984. - 112 с., ил.
7. Мочалов Л.В. Пространство мира и пространство картины. Очерки о языке живописи/ Л.В. Мочалов. - М.: Советский художник, 1983. - 376 с.
8. Паррамон Хосе М. Основы живописи / Хосе М. Паррамон - М.: DjVu., 1994. - 129 с.
9. Раушенбах Б.В. Пространственные построения в живописи: Очерк основных методов/ Б.В.Раушенбах; отв. ред. Прокофьев В.Н.; АН СССР ВНИИ искусствознания МК СССР. - М.: Наука, 1980. - 288 с
10. Смирнов Г.Б. Рисунок головы: Учеб. пособ. для ст-тов-заочников ХГФ пединститутов. - Изд. второе, перераб. - М.: Просвещение, 1976. - 38 с..
11. Унковский А. А. Живопись. Вопросы колорита / А.А. Унковский - М.: Посвещение, 1980. - 125 с.
12. Фаворский В.А. О рисунке. О композиции/ В.А. Фаворский. - Фрунзе, 1966. - 77 с.
- Яшухин А.П. Живопись: Учеб. пос. для учащихся пед. уч-щ - М.: Просвещение, 1985. - 288 с.